

# HET INTERNATIONAAL TESTAMENT

door

R. VAN DYCK

## 1. DE HISTORIEK

blz.

Initiatief van UNIDROIT

De inbreng van het deskundigencomité van de regeringen te Rome in 1971

De conferentie te Washington van 16 tot 26.10.1973 245

## 2. HET VOORWERP EN HET DOEL VAN DE CONVENTIE

Eenmaking van het materieel recht in internationaal verband van de vorm van het testament bij middel van een eenvormige wet 246

## 3. DE VOORDELEN VAN DE CONVENTIE VAN WASHINGTON BETREFFENDE HET INTERNATIONAAL TESTAMENT

1° Dezelfde vorm 248

2° Dezelfde sankties bij niet-naleving van de artikels 1 tot 5 van het verdrag 249

3° Geen conflictenregelen moeten worden opgezocht 250

4° Hetzelfde attest wordt in alle contracterende staten gebruikt 250

Hoe het attest te Washington tot stand kwam

Het ware gewenst dat de Europese landen tot dit verdrag zouden toetreden

5° De nieuwe vorm van het internationaal testament en de sanktie 253

#### 4. DE BEWARING VAN HET INTERNATIONAAL TESTAMENT

Hoe het voorstel leidde tot de aanbeveling

De toepassing van het verdrag van Bazel van 16.5.1972 inzake de registratie van testamenten op het internationaal testament

254

#### 5. DE AANWIJZING DOOR DE VERDRAGSLUITENDE STATEN VAN DE PERSONEN DIE BEVOEGD ZIJN OM INTERNATIONALE TESTAMENTEN OP TE STELLEN

Het oorspronkelijk voorstel en het weerhouden van het Belgisch voorstel inzake de bevoegheid van diplomaten en consuls

256

## 1. DE HISTORIEK

Het is de verdienste van het Internationaal Instituut voor de Eenmaking van het Privaatrecht (Institut international pour l'Unification du droit privé-Unidroit), dat gevestigd is te Rome en gespecialiseerd is inzake het eenvorming maken van het recht, de studie te hebben aangevat van het internationaal testament in 1961. In juli 1963 werd bij Unidroit te Rome een Europese vergelijkende rechtsstudie gemaakt. In 1966 werkte Unidroit een voorontwerp van overeenkomst uit die van bij de aanvang van de gedachtengang uitging dat in de grootst mogelijke mate met de laatste wil van deze die het testament gemaakt heeft zou moeten worden rekening gehouden, opdat een internationale vorm zou worden uitgewerkt waarbij het niet meer nodig zou zijn een conflictenregel van internationaal privaatrecht toe te passen om na te gaan krachtens welke wet de vorm van het testament zou worden geregeld en welke de vormvoorwaarden zijn die door deze toepasselijke wet zijn voorgeschreven.

Het verdrag van het internationaal testament beperkt zich dus uitsluitend tot de vorm. Het voorontwerp werd door een deskundigencomité van de regeringen te Rome herwerkt tijdens een zitting van 3 tot 8 mei 1971. Er waren 19 staten vertegenwoordigd, waaronder België. De Conferentie van Den Haag voor internationaal privaatrecht, de Raad van Europa en de Internationale Unie van het Latijns Notariaat hadden waarnemers gezonden.

Het was op basis van de opmerkingen van de afgevaardigden van de regeringen dat het ontwerp word herzien. De Duitse afgevaardigde onderlijnde de noodzaak de essentiële vormvoorwaarden aan te duiden. De Zwitserse afgevaardigde onderlijnde het praktisch voordeel dat de vreemdelingen in het eigen land en de eigen onderdanen in het buitenland over een internationale vorm van testament kunnen beschikken, vooral nu de gelden gemakkelijker dan voorheen buiten de nationale grens kunnen worden gebracht en omwille van de gemakkelijke en talrijker verplaatsingen naar het buitenland. Van Belgische zijde werd gepreciseerd dat in het verdrag moet worden aangeduid welke formaliteiten essentieel zijn.

De Amerikaanse afgevaardigde toonde speciaal belangstelling voor het uitwerken van een internationale vorm van testament. Hij wees op de verschillen die ter zake in de respectievelijke staten van de Verenigde Staten bestaan. Hij hoopte dat de uniforme wet er zou toe bijdragen de interne wetten van de respectievelijke staten één te maken en dat de moeilijkheden zullen worden uit de weg geruimd die het gevolg zijn van de procedure die in de Verenigde Staten moet worden ingesteld (probate law).

Het is de regering van de Verenigde Staten die van 16 tot 26 oktober 1973 een conferentie te Washington bijeenriep tijdens dewelke het verdrag houdende eenvormige wet nopens de vorm van een internationaal testament tot stand kwam.

42 staten waren er vertegenwoordigd, waaronder België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Ierland (Dene-

marken en Luxemburg waren niet vertegenwoordigd). Waren eveneens vertegenwoordigd : Griekenland, Portugal, Spanje, Zweden, Zwitserland en het Vatikaan.

Volgende Oosteuropese landen namen eveneens aan de besprekingen deel : Bulgarije, Polen, Rusland en Tsjecho-Slowakije. Ook Joegoslavië was vertegenwoordigd, alsmede verscheidene landen van Azië, Afrika en Amerika.

Wat Afrika betreft waren o.m. Ivoorkust, Senegal, Sierra Leone en Zaïre vertegenwoordigd.

Op het einde van de conferentie werd het verdrag getekend door België, Ecuador, Frankrijk, Iran, Laos, Rusland, Sierra Leone, Taiwan, Tsjecho-Slowakije, Vatikaan, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten van Amerika.

De conventie is in voege in Californië, Canada (voor de provincies Manitoba en Terre Neuve), Joegoslavië, Libië, Niger, Portugal en sinds 3.4.1979 in Ecuador.

De meest representatieve internationale organisaties die bevoegd zijn inzake rechtseenmaking waren te Washington vertegenwoordigd. Hadden een observator gezonden : de Raad van Europa, de Conferentie van Den Haag voor internationaal privaatrecht, de Organisatie der Verenigde Naties, Unidroit en de Unie van het Latijns Notariaat.

## 2. HET VOORWERP EN HET DOEL VAN DE CONVENTIE

De conventie van Washington had niet tot voorwerp een conflictenregel uit te werken, maar wel een eenvormige regel ter beschikking te stellen van de staten die ze in hun respectievelijke wetten zouden opnemen. Door het materieel recht in internationaal verband één te maken wordt iedere conflictenregel overbodig.

Het doel van de conventie was de vorm van het testament één te maken, onafgezien door wie, in welke taal en waar het testament werd opgesteld. Van bij de aanvang was het de bedoeling in ruime mate rekening te houden met de wil van de testateur. Men heeft een vorm van testament willen op punt stellen waarbij de testateur, die zich in het buitenland bevindt, zich in zijn eigen taal kan uitdrukken en op een gemakkelijke wijze de medewerking kan bekomen van de bevoegde lokale instantie van het land dat tot de conventie toetrad.

Het middel dat men heeft aangewend is de eenvormige wet. Door de verdragsluitende staten te verplichten een eenvormige wet in hun wetgeving op te nemen bekomt men echte rechtseenmaking. Maar door de respectievelijke wetgevers te verplichten tekstueel een eenvormige wet op te nemen, was het ook noodzakelijk in een eenvormige wet te voorzien dat bij de uitlegging en de toepassing van de bepalingen van deze eenvormige wet rekening zou moeten gehouden worden met de internationale oorsprong

ervan en met de noodzakelijkheid van eenvormige uitlegging. De opneming van sommige bepalingen van de eenvormige wet in de nationale wet kan soms een ongewoon effect hebben.

Wat België betreft moet meer in het bijzonder naar art. 5 - 2° worden verwezen waar vermeld staat : « daarenboven kan de erflater volgens de wet krachtens welke de aanwijzing van de bevoegde persoon is geschied, toegelaten zijn om een ander persoon te vragen in zijn naam te tekenen ».

Zoals blijkt uit het dokument van de Kamer van Volksvertegenwoordigers 483 nr. 1 van 19.2.1980 blz. 2 lid 4, wordt in het Belgisch recht het aan de erflater niet toegelaten een ander persoon te vragen in zijn naam te tekenen. Het verslag Plantard, dat gepubliceerd werd in het Kamerdokument 524 nr. 1 vermeldt dienaangaande : « de noodzaak van een handtekening op ieder blad met het oog op het waarmerken ervan, vereist de invoering van een speciaal stelsel in het geval van een erflater die niet kan tekenen ».

Het zal dan over het algemeen de notaris zijn die de bladen in zijn plaats zal tekenen, tenzij de erflater overeenkomstig art. 5 - 2° een ander persoon heeft aangewezen om in zijn naam te tekenen. In dat geval is het uiteraard die persoon, welke de bladen zal tekenen ». We zagen hoger dat in België dit systeem niet weerhouden werd. In het Kamerdokument 482 nr. 1 staat dit blz. 2 in lid 4 vermeld.

Wellicht werd deze kwestie uitsluitend naar aanleiding van art. 5 lid 2 toegelicht omdat het hier een voorschrift betreft op sanktie van nietigheid voorgeschreven en het voorschrift van art. 6 toch op basis van het verslag Plantard moet worden geïnterpreteerd en niet op sanktie van nietigheid van het internationaal testament werd voorgeschreven.

Het wetsontwerp waarbij het verdrag van Washington van 26.10.1973 wordt goedgekeurd komt in het Kamerdokument 524 nr. 1 voor, blz. 24. Hierdoor geeft men volkomen uitwerking aan het verdrag van Washington. Omdat evenwel de Belgische wetgever krachtens artikel 1 van het verdrag binnen de 6 maanden nadat het verdrag in werking is getreden de regelen van de bijlage aan het verdrag in de Belgische wetgeving moet opnemen, werd hiertoe een wetsontwerp ingediend dat voorkomt in het Kamerdokument 482 nr. 1, blz. 7. De artikels 1 tot 15 zijn overgenomen van de bijlage aan het verdrag, terwijl de andere artikels betrekking hebben op de aanduiding van de Belgische instantie om op te treden inzake internationale testamenten, en op de bewaring van het internationaal testament. Verder worden de artikels aangeduid van het B.W. die worden vervangen of gewijzigd.

Het verdrag heeft geen betrekking op wetsconflicten, noch betreffende de grond noch betreffende de vorm. In dit verband herinneren we eraan dat de conventie van Den Haag van 5.10.1961 betreffende de wetsconflicten inzake de vorm van een testament ook in België in voege is en in het verslag Plantard wordt aangetoond hoe het verdrag van Washington en voornoemd verdrag van Den Haag complementair zijn.

Veronderstellen we dat een bepaalde staat is toegetreden tot het verdrag van Washington betreffende de vorm van het internationaal testament en dat in een andere niet-contracterende staat een conflictenregel van internationaal privaatrecht van toepassing is waarbij de wetgeving van voornoemde staat bevoegd wordt verklaard. Op deze wijze geeft het verdrag van Den Haag inzake de wetsconflicten van 1961 een ruimere dimensie aan de toepassing van het verdrag van Washington betreffende de vorm van het internationaal testament. Het is te hopen dat een zo groot mogelijk aantal Europese staten deze nieuwe vorm van testament te maken zou onderschrijven.

Wanneer in mei 1971 op Belgisch voorstel de titel « uniforme wet betreffende de vorm van testaments » veranderd werd in « uniforme wet betreffende de vorm van een internationaal testament », was het de bedoeling de aandacht te vestigen op de internationale mogelijkheden van deze vorm van testament. Deze vorm mag natuurlijk ook gebruikt worden in louter intern verband en zelfs indien er geen enkel extraneiteitselement voorhanden is.

Tenslotte kan worden opgemerkt dat, krachtens art. 2 van de uniforme wet, de vorm internationaal testament niet mag gebruikt worden voor een conjunctief testament.

### 3. DE VOORDELEN VAN DE CONVENTIE VAN WASHINGTON BETREFFENDE HET INTERNATIONAAL TESTAMENT

#### 1° DEZELFDE VORM

Wanneer een bepaalde persoon goederen bezit in verscheidene landen, is het zeer praktisch dat hij een testament opstelt in een vorm die dezelfde zou zijn in alle landen, onafgezien de nationaliteit van de testateur of de taal waarin het testament werd opgesteld. Deze vorm kan gebruikt worden door gelijk welke vreemdeling die in België zijn testament in zijn eigen taal zou willen opstellen, mits de notaris de vormvoorschriften van het internationaal testament volgt.

Door het feit dat de techniek van uniforme wet werd aangewend, bekommt men dat in de wetgeving van de respectievelijke staten de regels worden ingelast die samengevat zijn in de bijgevoegde uniforme wet, des te meer daar de staten die tot het verdrag toetreden de internationale verbintenis aangaan in hun wetgeving integraal de bijlage aan het verdrag op te nemen.

Het verdrag maakt het daarenboven mogelijk voor de respectievelijke wetgevers na te gaan welke beschikkingen van intern recht moeten worden afgeschaft of geamendeerd of welke aanvullende artikels moeten worden ingelast (zie wetsontwerp 482 - nr. 1 - Kamer van Volksvertegenwoordigers).

Ten einde ook de andere contracterende staten te informeren, voorziet art. 1, 4° dat de regering van de Verenigde Staten van Amerika de tekst van de wetten zal moeten ontvangen die werden gestemd bij toepassing van art. 1 van het verdrag van Washington.

Ongetwijfeld was het veel gemakkelijker een supplementaire vorm van testament in te voeren - zoals men dit thans gedaan heeft te Washington - dan alle nationale regelen te trachten één te maken.

## 2° DEZELFDE SANKTIES BIJ NIET-NALEVING VAN DE ARTIKELS 1 TOT 5 VAN HET VERDRAG

De uniforme wet heeft niet alleen de vorm één gemaakt, maar ook een internationale regeling uitgewekt die voor gevolg heeft dat het niet-naleven van een als essentieel geoordeelde vormvereiste, eenzelfde sanktie in de contracterende staten voor gevolg zal hebben. Het oorspronkelijk ontwerp van UNIDROIT vertoonde ter zake een leemte. In mei 1971 werd van Belgische zijde opgemerkt dat, indien men een internationale vorm tot stand brengt, die men los maakt van de conflictenregels, het van belang is duidelijk te preciseren welke van de voorgeschreven formaliteiten zo essentieel zijn dat de niet-naleving ervan de nietigheid van het testament als internationale vorm voor gevolg zou hebben.

Op deze wijze kan men bekomen dat het niet-naleven van formaliteiten die niet essentieel zijn voor de vorm van het internationaal testament, zonder invloed zijn op de geldigheid van de vorm. Zodoende zal de internationale vorm van testament ieder overdreven formalisme vermijden en de niet-naleving van bepaalde formaliteiten op dezelfde wijze sanctioneren in alle contracterende staten.

Op 16.10.1973 deed de Belgische afgevaardigde ter zake een concreet voorstel. Hij vestigde er de aandacht van de conferentie op dat de uniforme wet zou moeten bepalen of de formaliteiten, die voorzien waren bij de artikels 3, 4 en 5, al dan niet op sanktie van nietigheid waren voorgeschreven.

Het verdrag heeft ongetwijfeld geopteerd voor de eerbiediging van de wil van de testateur die voorrang moet hebben op het overdreven geacht formalisme. Men heeft het aan de contracterende staten niet overgelaten zelf te bepalen welke formaliteiten op straf van nietigheid van het internationaal testament werden voorgeschreven of niet. De vormen voorzien bij de artikels 2 tot 5 werden essentieel geacht.

Veronderstellen we nu dat één der vormvereisten voorgeschreven bij de artikels 2 tot en met 5 van de eenvormige wet niet werden nageleefd, dan houdt artikel 1 lid 2, in dat dit testament eventueel, wat de vorm betreft, als een testament van een andere soort kan geldig zijn.

Iemand maakt bv. een eigenhandig geschreven, getekend en gedagtekend testament, geeft het af aan een notaris, hij verklaart dat het zijn testament is, doch dit geschiedt niet in tegenwoordigheid van twee getuigen zoals voorgeschreven bij artikel 4: in dat geval is artikel 1 lid 2 van toepassing, waardoor het testament als onderhands testament geldig is. Dit betekent dat de datum van het onderhands testament deze van de ondertekening door de testateur is.

Indien daartegen het onderhands testament aan de notaris werd overhandgd met de bedoeling er een internationaal testament van te maken, dan is bij toepassing van artikel 7 van het verdrag de datum van het internationaal testament deze van de ondertekening door de notaris.

De praktijk wijst uit dat het belangrijk is, wanneer iemand meerdere testamenten maakte, dat men voldoende zekerheid heeft betreffende de datum van het testament. Derhalve ware het aan te raden dat in de praktijk het overhandigen van onderhandse testamenten aan een notaris zou leiden tot het opstellen van een internationaal testament.

### 3° GEEN CONFLICTENREGELEN MOETEN WORDEN OPGEZOCHT

Men moet niet gaan opzoeken welke conflictenregel betreffende de vorm van het testament van toepassing is. Veronderstellen we dat een vreemdeling in België een testament maakte en dat de vorm ervan wordt betwist. Indien in België het verdrag van Washington niet van toepassing zou zijn, zal de rechter betreffende het geschil inzake de vorm van het testament de conventie van Den Haag van 5.10.1961, betreffende de wetsconflicten inzake de vorm van uiterste wilsbeschikkingen, toepassen <sup>(1)</sup>. Dit heeft voor gevolg dat hij de inhoud van de vreemde wet zal moeten opzoeken om te weten of een bepaalde vorm van testament geldig is, indien hij op basis van artikel 1 van het Haags verdrag geen criterium vindt op basis waarvan hij onmiddellijk kan uitmaken dat de vorm van het testament geldig is. Soortgelijke moeilijkheden worden voorkomen wanneer de internationale vorm wordt gebruikt. Geen opzoekingen moeten worden gedaan in verband met de conflictenregels inzake de vorm van testamenten als het verdrag van Washington van toepassing is.

### 4° HET ZELFDE ATTEST WORDT IN ALLE CONTRACTERENDE STATEN GEBRUIKT

Het getuigschrift bevat zeer nuttige informatie :

a) het geeft de volledige identiteit op van :

- de notaris,
- de testateur,
- en de getuigen ;

b) het bevestgt dat de verklaring door de testateur werd opgesteld, dat het dokument waaraan een exemplaar van het getuigschrift is gehecht werkelijk het testament is waarvan hij verklaard heeft dat hij er de inhoud van kent;

---

(1) Dit verdrag is slechts in 2 van de Beneluxlanden van toepassing, nl. in België en in Luxemburg. Het is in slechts 7 van de EG-landen van toepassing, nl. niet in Griekenland Italië en Nederland. In de landen van de Raad van Europa is het verdrag eveneens van toepassing in Noorwegen, Oostenrijk Zwitserland en Zweden. Wat de Oosteuropese landen betreft, is het toepassing in de D.D.R. en Polen, evenals in de Europese landen Finland en Joegoslavië. Op 1.3.1981 waren 23 landen lid van het verdrag.

c) de notaris bevestigt in het getuigschrift dat hij alle formaliteiten die door de eenvormige wet werden voorgeschreven heeft nageleefd en ten einde zijn taak te vergemakkelijken nummert het getuigschrift een voor een deze formaliteiten.

Door het feit dat het getuigschrift in de tekst zelf van de eenvormige wet werd opgenomen, werd het belang ervan onderlijnd. Door het getuigschrift op een eenvormige wijze uit te werken, heeft men de taalmoeilijkheden willen voorkomen en ook de praktische internationale aanwending willen vergemakkelijken. De notaris zal het getuigschrift afleveren in de taal die volgens zijn eigen interne wetgeving is voorgeschreven. Door het feit dat in alle landen dezelfde tekst in dezelfde volgorde in het getuigschrift voorkomt, worden taalmoeilijkheden voorkomen.

Artikel 10 houdt in dat het getuigschrift door de notaris zal worden opgesteld in de vorm die in de eenvormige wet voorkomt. Het feit dat art. 10 daarenboven vermeldt « of in een gelijkaardige vorm », heeft hoofdzakelijk de bedoeling dat aanvullende meldingen, die noodzakelijk zouden worden geacht, zouden mogen worden toegevoegd.

Wat meer in het bijzonder het getuigschrift betreft dat in de tekst van de eenvormige wet werd opgenomen, kan worden gestipuleerd dat de 14 alinea's afzonderlijk genummerd werden.

Deze nummering heeft namelijk tot doel de taalmoeilijkheden te voorkomen. Vermits dezelfde getuigschriften in verschillende talen worden uitgewerkt, zal deze nummering het mogelijk maken de inhoud van het getuigschrift te begrijpen, ook wanneer het in een andere taal werd opgesteld.

In de praktijk is het dikwijls nuttig dat getuigschriften worden voorgelegd. Het is op basis van deze overweging dat op 17.10.1973 de Belgische afgevaardigde te Washington volgend voorstel indiende betreffende het internationaal certificaat :

— dat het verdrag de verplichting zou inhouden (hoewel niet op sanktie van nietigheid, zonder dat dit evenwel enige invloed kan hebben op de geldigheid van het testament) dat, wanneer een internationaal testament door een notaris werd opgesteld, hij een internationaal certificaat zou afleveren. Dit voorstel heeft geleid tot artikel 9 en volgende van het verdrag en meer in het bijzonder tot artikel 11 dat inderdaad voorschrijft dat de bevoegde persoon o.m. het attest aan de erflater moet afleveren. Hieraan werd toegevoegd dat hij één exemplaar van het attest houdt;

— het Belgisch voorstel voorzag dat het internationaal certificaat het bewijs zou vormen dat alle formaliteiten, die voorgeschreven waren door de uniforme wet betreffende de vorm van het internationaal testament, werden nageleefd. Dit heeft geleid tot artikel 12 van het verdrag waarin vermeld staat dat het attest, afgeleverd door de notaris, aanvaard wordt als voldoende bewijs van de formele geldigheid van het internationaal testament.

Het Belgisch voorstel voorzag daarenboven dat iedere betwisting in verband met dit attest, voor de bevoegde rechtbank van de notaris die het attest

had afgeleverd zou moeten worden gebracht. Een discussie die daaromtrent ontstond leidde tot een bespreking (zie verslag Plantard - dokument 524 nr. 1, blz. 21, art. 12) dat de betwisting moet worden beslecht overeenkomstig de *lex fori* van de verdragsluitende staat waar het testament en de verklaring worden voorgelegd.

Het attest zou dus het grote voordeel hebben het bewijs te vormen van de formele geldigheid van het internationaal testament. Dit bewijs is des te nuttiger in landen zoals de Verenigde Staten van Amerika waar een testament slechts gevolg heeft na een voorafgaande procedure van controle. Het voorleggen van het attest zal in de V.S. volstaan om deze procedure te vermijden. Het was dan ook de Amerikaanse afgevaardigde die een groot voorstander was van een internationaal testament en die, evenals de Belgische delegatie (die deze kwestie onder punt 3 formuleerde) een concreet voorstel indiende, voorstellen die geleid hebben tot de tekst van het attest zoals deze voorkomt in artikel 10 van het verdrag.

De voorstellen die van Belgische zijde werden geformuleerd inzake het aanvragen om inlichtingen betreffende het internationaal certificaat, het centraliseren van de inlichtingen bij nationale organismen en het op punt stellen van de gegevens die moeten voorkomen in de vraag om inlichtingen, hebben geleid tot een bespreking te Washington, waarvan het besluit was dat deze kwesties eventueel het voorwerp zouden kunnen uitmaken van een aanvullend verdrag.

Punt 7 van het Belgisch voorstel heeft evenwel geleid tot art. IV van het verdrag dat thans bepaalt dat de gelding van de verklaring, waarvan sprake in art. 10 van de bijlage, op het grondgebied van alle verdragsluitende staten wordt erkend.

In verband met de erkenning van het internationaal certificaat in de contracterende staten, hield het Belgisch voorstel in dat het internationaal certificaat, afgeleverd in een contracterende staat door een persoon die daartoe bevoegd werd verklaard, geacht wordt als zijnde gemaakt door een bevoegd persoon tot het afleveren van een internationaal certificaat.

Art. IV van het verdrag houdt het grote voordeel in een internationale waarde te geven aan het attest dat erkend wordt door alle verdragsluitende staten. Het zal dus een wercertificaat vormen waaruit onmiddellijk kan worden afgeleid dat een bepaald testament regelmatig overeenkomstig de vormvereisten van het verdrag van Washington werd opgesteld.

Gelet op de grote voordelen van het internationaal testament, lijkt het nuttig dat niet alleen de Beneluxlanden, maar ook de andere EG-landen en ook de andere landen van de Raad van Europa en zelfs de Oosteuropese landen tot dit verdrag zouden toetreden. Zo heeft o.m. tijdens de besprekingen te Washington de Russische afgevaardigde actief deelgenomen aan deze besprekingen die geleid hebben tot het verdrag.

Het feit dat thans reeds andere landen dan Europese het verdrag bekrachtigd hebben, wijst erop dat de conventie van Washington geroepen is om, inzake de vorm van testamenten, efficiënt bij te dragen tot de rechts-eenmaking ervan in wereldverband.

## 5° DE NIEUWE VORM VAN HET INTERNATIONAAL TESTAMENT EN DE SANKTIE

De eenvormige wet nopens de vorm van een internationaal testament heeft een reeks vormvoorschriften, die op sanctie van nietigheid zijn voorgeschreven :

## a) op sanktie van nietigheid :

*Het geschrift*

*Zoals blijkt uit de artikels 3, 4 en 5, moet een geschrift bestaan. Het testament mag ook getypt zijn en het moet niet door de testateur zelf geschreven of getypt zijn (Kamerdokument 524, nr. 1, blz. 15 geeft een commentaar bij art. 3 en blz. 16 een commentaar bij art. 4 en 5).*

*De verklaring van de erflater*

*In tegenwoordigheid van twee getuigen en de notaris, verklaart de erflater dat het stuk zijn testament is en dat hij er de inhoud van kent. Hij moet noch aan de getuigen, noch aan de notaris er de inhoud van bekend maken (zie commentaar Kamer 514 nr. 1, blz. 16, art. 4).*

*De ondertekening en het dateren van het testament*

*De getuigen en de notaris tekenen het testament, in tegenwoordigheid van de erflater, ofwel heeft de erflater het reeds in tegenwoordigheid van de voornoemden getekend, of erkent en bevestigt hij zijn handtekening als hij het reeds tekende vóór het bij de notaris toekwam.*

*Indien de erflater niet kan tekenen, dient art. 5 lid 2 te worden toegepast, nl. de oorzaak moet worden opgegeven en vermeld op het testament (zie commentaar Kamer 524, nr. 1, blz. 16 en 17).*

## b) Niet op sanktie van nietigheid voorgeschreven :

*Het betreft de vormvoorschriften die o.m. voorkomen in de artikels 6 en volgende. Zo heeft geen invloed op de geldigheid van de vorm van het internationaal testament, de niet-naleving van de voorschriften waaraan wel andere sankties kunnen worden verbonden, o.m. :*

- *het tekenen van het testament achteraan (art. 6),*
- *het tekenen van de bladen door de erflater (art. 6 lid 2),*
- *het dateren van het testament door de notaris op het einde van het testament (art. 7).*

*Verder wijzen de artikels 10 en 13 uit dat, zelfs indien geen attest wordt afgeleverd, het testament geldig blijft en het art. 10 dat het attest voorschrijft, was evenmin op sanktie van nietigheid voorgeschreven (zie commentaar betreffende art. 6 en volgende in het verslag Plantard, Kamerdokument 524, nr. 1, blz. 18 en volgende).*

Art. 7 is een artikel dat eveneens niet op sanktie van nietigheid werd voorgeschreven. Veronderstellen we nu dat een notaris vergeten zou hebben de datum te vermelden, zoals art. 7 lid 2 dit voorschrijft, welnu de geest van het verdrag is dat deze datum nog op een andere wijze mag bewezen worden, bv. door de datum die voorkomt op het getuigenschrift of op een andere wijze.

#### 4. DE BEWARING VAN HET INTERNATIONAAL TESTAMENT

Het ontwerp zoals het oorspronkelijk door UNIDROIT was uitgewerkt in 1966, voorzag dat het testament aan de notaris, die het testament verleden had, zou worden toevertrouwd. Wanneer de kwestie in mei 1971 te Rome werd besproken, waren het de delegaties der Angelsaksische landen, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten die er de aandacht op vestigden dat het neerleggen van een testament bij een notaris in hun respectievelijke landen niet gekend is. De Duitse afgevaardigde verklaarde dat er in Duitsland wel een verplichting van neerlegging bestaat, doch dat dit moet geschieden bij de rechtbank. Gelet op deze moeilijkheden had UNIDROIT besloten dit artikel te schrappen. Verscheidene deskundigen waren evenwel van oordeel dat het bewaren van het testament voor de basisconceptie van het ontwerp zo belangrijk was dat de schrapping niet wenselijk is. Het was op 22.10.1973 dat de Belgische afgevaardigde te Washington voorstelde een beschikking betreffende het bewaren van het testament op te nemen. Dit Belgisch voorstel heeft geleid tot de aanbeveling die als volgt werd geformuleerd :

« DE CONFERENTIE, gelet op het belang van de maatregelen die het mogelijk maken de testamenten te bewaren en ze terug te vinden na het overlijden van de testateur,

« Het belang onderlijnend dat dergelijke maatregelen bieden inzake het internationaal testament dat dikwijls wordt opgesteld door de testateur die zich ver van zijn woonplaats bevindt,

» BEVEELT aan de staten aan die hebben deelgenomen aan de huidige conferentie

» — een intern systeem te organiseren, gecentraliseerd of niet, waarbij de bewaring, het opzoeken of het ontdekken van een internationaal testament, alsmede van het bijgevoegd getuigenschrift, wordt vergemakkelijkt door zich bv. te laten leiden door de conventie betreffende de vestiging van een inschrijvingsstelsel van testamenten, afgesloten te Bazel op 16.5.1972;

» — de internationale uitwisseling van informatie te vergemakkelijken betreffende deze materie en met dit doel in iedere staat een overheid of een dienst aan te duiden die belast wordt met deze uitwisseling. »

Het Belgische voorstel beoogde vooral het aspect van de bewaring van het internationaal testament te laten afhangen van de wetgeving van de plaats waar het verleden werd, of van een van toepassing zijnde verdrag. In België is nl. het verdrag van Bazel van 16.5.1972, dat de Straatsburg tot stand kwam, van toepassing inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten. Het werd bij de Belgische wet van 12.1.1977 goedgekeurd. Bij toepassing van art. 4 van deze overeenkomst moet het internationaal testament in België verplichtend worden geregistreerd. De conferentie heeft wel de aandacht willen vestigen op het initiatief dat te Straatsburg bij de Raad van Europa werd genomen in verband met het inschrijven van testamenten.

Uit de besprekingen bleek dat men het wel nuttig achtte dat de verscheidene staten zich door deze conventie zouden laten leiden om in wereldverband op lange termijn een stelsel uit te werken betreffende het bewaren, het opzoeken en het ontdekken van testamenten.

Inzake het bewaren van het internationaal testament werd het te Washington niet mogelijk geacht tijdens deze conferentie uniforme regelen uit te werken. Men was er zich evenwel van bewust dat de optimale oplossing erin zou bestaan dat men ook inzake de bewaring van het internationaal testament meer waarborgen zou bezitten, onafgezien of deze bewaring zou geschieden bij een notaris die het testament verlijdt, of op een andere plaats we nodige waarborgen van bewaring zijn verzekerd.

Daar de regels in de verschillende landen inzake het bewaren van testamenten verschillend zijn, voorziet art. VII van het verdrag dat de bewaring van een internationaal testament geregeld wordt door de wet krachtens dewelke de aanwijzing van de bevoegde persoon is geschied.

Art. 8 van de uniforme wet wordt door het goedkeuren van het verdrag in de Belgische wetgeving opgenomen en is alleen toepasselijk op de internationale testamenten die werden verleden in landen waar er geen dwingende voorschriften inzake bewaring bestaan. Zoals hoger gezegd is in België het verdrag van Bazel van 16.5.1972, art. 2, van toepassing.

Het Belgische voorstel hield daarenboven de beschikking in dat het terugtrekken van het testament door de testateur gelijk staat met de herroeping van het internationaal testament. Getracht werd overeen te komen dat de herroeping, wat de vorm aangaat, zowel bij middel van een internationaal testament, als door een ander geldig testament kan geschieden. Deze laatste kwestie werd tijdens de discussie aanvaard. Het werd evenwel niet opportuun geacht de kwestie van de herroeping expliciet in de uniforme wet te voorzien. Art. 14 beperkt er zich toe te vermelden dat het internationaal testament onderworpen is aan de gewone regelen van herroeping van testamenten (zie in dit verband het verslag Plantard Kamerdokument 524 nr. 1, blz. 22 art. 24).

##### 5. DE AANWIJZING DOOR DE VERDRAGSLUITENDE STATEN VAN DE PERSONEN DIE BEVOEGD ZIJN OM INTERNATIONALE TESTAMENTEN OP TE STELLEN

Krachtens art. II van het verdrag moeten de verdragsluitende staten hun respectievelijke wetten aanvullen door te bepalen welke de personen zijn die op hun grondgebied bevoegd zijn om inzake internationale testamenten op te treden.

In het oorspronkelijk ontwerp van UNIDROIT, dat reeds in 1966 werd opgesteld, was voorzien dat de bevoegde persoon om een internationaal testament te maken, deze bevoegdheid heeft wanneer de wet van de contracterende partijen op het grondgebied waar hij het testament opstelt, hem hiertoe bevoegd verklaart (Kamerdokument 524, nr. 1, blz. 9, II).

In landen zoals België worden meestal de notarissen aangewezen. Vermits de Belgische diplomatieke en consulaire agenten, binnen het kader van de wet van 10.7.1931, de notariële bevoegdheid hebben om testamenten op te stellen, oordeelde de Belgische deskundige dat het onlogisch zou zijn aan de diplomatieke en consulaire agenten niet notariële bevoegdheid wel toe te laten bepaalde notariële akten op te stellen, uitgezonderd het internationaal testament.

Op 16.10.1973 werd een Belgisch voorstel ingediend om ook aan diplomatieke agenten en consuls van de contracterende staten, die hiertoe krachtens hun eigen nationale wetgeving bevoegd werden verklaard, toe te laten een internationaal testament op te stellen. In verband met dit voorstel vestigden de Russische deskundige en deze van het Verenigd Koninkrijk er de aandacht op dat de bevoegde persoon zijn recht moet putten uit zijn eigen interne wet, terwijl de afgevaardigden van de Verenigde Staten en Rusland enerzijds er de aandacht op vestigden dat het opstellen van een internationaal testament niet tegen de wetgeving van de staat mag indruisen waar een akte wordt opgesteld en, anderzijds dat in dit verband het belang moet worden onderlijnd van een speciale beschikking hetzij in bilaterale, hetzij in multilaterale consulaire overeenkomsten.

Het multilateraal verdrag van Wenen van 1963 inzake het consulaire verkeer vermeldt in dit verband dat de consul als notaris mag optreden, voor zover der wetten van de verblijfstaat zich hiertegen niet verzetten.

Zoals blijkt uit het verslag Plantard betreffende art. II, zullen de onderdanen van een staat die zijn diplomatieke en consulaire ambtenaren als bevoegde personen aanwijst op basis van eigen interne normen, deze mogelijkheid in het buitenland slechts kunnen uitoefenen wanneer de andere staten zich hiertegen niet verzetten.

De beste oplossing is dat deze kwestie in consulaire verdragen wordt geregeld, zoals dit gebruikelijk het geval is in de bilaterale consulaire overeenkomsten die België afsloot.

De Belgen kunnen dus een internationaal testament maken in het buitenland bij een Belgisch diplomaat of consul met notariële bevoegdheid, indien zulks in overeenstemming is hetzij met het multilateraal verdrag van Wenen (indien dit in dat land van toepassing is), hetzij in overeenstemming is met een bilateraal verdrag en, bij gebrek aan van toepassing zijnde verdragen, indien de staat waar de Belgische diplomaat of consul het internationaal testament verlijdt, er zich niet tegen verzet. De regeling die te Washington werd afgesloten ligt dus gans in de lijn van het internationaal consulaire recht.

#### VERDRAG HOUDENDE EENVORMIGE WET NOPENS DE VORM VAN EEN INTERNATIONAAL TESTAMENT

De Staten die deze Overeenkomst hebben ondertekend, geleid door de wens een ruimere eerbiediging van uiterste wilsbeschikkingen te bevorderen

door het instellen van een bijkomende vorm van testament, voortaan « internationaal testament » genoemd, waarvan de aanwending het onderzoek naar de toepasselijk wet minder nodig zou maken, hebben besloten te dieneinde een Verdrag te sluiten en zijn overeengekomen omtrent de hiernavolgende bepalingen :

#### *Artikel I*

1. Iedere Verdragsluitende Partij verbindt zich om binnen zes maanden nadat dit Verdrag te haren opzichte in werking is getreden, de regels betreffende het internationaal testament, die de Bijlage bij dit Verdrag vormen, in haar wetgeving op te nemen.

2. Iedere Verdragsluitende Partij kan de bepalingen van de Bijlage in haar wetgeving opnemen, hetzij door de overneming van de authentieke tekst, hetzij door de vertaling ervan in haar officiële taal of talen.

3. Iedere Verdragsluitende Partij kan in haar eigen wetgeving alle aanvullende bepalingen opnemen die voor de volle werking van de bepalingen van de Bijlage op haar grondgebied mochten nodig zijn.

4. Iedere Verdragsluitende Partij overhandigt aan de depotregering de tekst van de regels die met het oog op de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag in haar nationale wetgeving zijn opgenomen.

#### *Artikel II*

1. Iedere Verdragsluitende Partij vult binnen de in artikel I bepaalde termijn de bepalingen van de Bijlage in haar wetgeving aan met de aanwijzing van de personen die op haar grondgebied de bevoegdheid hebben om inzake internationale testaments op te treden. Zij mag ook haar diplomatieke en consulaire ambtenaren aanwijzen als bevoegd persoon om ten aanzien van haar onderdanen op te treden, voor zover de plaatselijke wet zich daartegen niet verzet.

2. Zij geeft aan de depotregering kennis van die aanwijzing en van latere wijzigingen daarvan.

#### *Artikel III*

De hoedanigheid van bevoegd persoon om inzake het internationaal testament op te treden, verleend krachtens de wet van een Verdragsluitende Partij, wordt op het grondgebied van de andere Verdragsluitende Partijen erkend.

#### *Artikel IV*

De gelding van de verklaring waarvan sprake is in artikel 10 van de Bijlage, wordt op het grondgebied van alle Verdragsluitende Partijen erkend.

*Artikel V*

1. De vereisten waarvan een getuige bij een internationaal testament moet voldoen zijn die van de wet krachtens welke de aanwijzing van de bevoegde persoon is geschied. Hetzelfde geldt ten aanzien van de tolken wier medewerking eventueel wordt gevraagd.

2. De enkele hoedanigheid van vreemdeling is geen beletsel om als getuige bij een internationaal testament op te treden.

*Artikel VI*

1. De handtekeningen van de erflater, van de bevoegde persoon en van de getuigen op een internationaal testament en op de verklaring, zijn niet aan legalisatie of enige soortgelijke formaliteit onderworpen.

2. De bevoegde autoriteiten van iedere Verdragsluitende Partij kunnen evenwel zo nodig de echtheid van de handtekening van de bevoegde persoon nagaan.

*Artikel VII*

De bewaring van een internationaal testament valt onder het voorschrift van de wet krachtens welke de aanwijzing van de bevoegde persoon is geschied.

*Artikel VIII*

Ten aanzien van dit Verdrag of zijn Bijlage kan geen voorbehoud worden gemaakt.

*Artikel IX*

1. Dit Verdrag is ter ondertekening opengesteld te Washington van 26 oktober 1973 tot 31 december 1974.

2. Dit Verdrag is aan bekrachtiging onderworpen.

3. De akten van bekrachtiging worden neergelegd bij de Regering van de Verenigde Staten van Amerika, die de depotregering is.

*Artikel X*

1. Dit Verdrag is voor onbepaalde tijd voor toetreding opengesteld.

2. De akten van toetreding worden neergelegd bij de depotregering.

*Artikel XI*

1. Dit Verdrag treedt in werking zes maanden na de dag waarop de vijfde akte van bekrachtiging of van toetreding bij de depotregering is neergelegd.

2. Voor staten die het Verdrag bekrachtigen of die toetreden, nadat de vijfde akte van bekrachtiging of van toetreding is neergelegd, treedt dit

Verdrag in werking zes maanden na de neerlegging van de akte van bekrachtiging of van toetreding.

### *Artikel XII*

1. Iedere Verdragsluitende Partij kan dit Verdrag opzeggen middels een schriftelijke kennisgeving aan de depotregering.

2. De opzegging heeft gevolg twaalf maanden na de dag waarop de depotregering de kennisgeving heeft ontvangen, doch die opzegging laat de geldigheid onverkort van de testamenten opgemaakt ten tijde dat de Overeenkomst voor de staat die haar heeft opgezegd van kracht was.

### *Artikel XIII*

1. Iedere staat kan ter gelegenheid van de neerlegging van de akte van bekrachtiging of van toetreding, of op een later tijdstip, bij een kennisgeving aan de depotregering verklaren, dat dit Verdrag van toepassing is in gebieden of gedeelten van gebieden voor welke internationale betrekkingen hij verantwoordelijk is.

2. Deze verklaring heeft gevolg zes maanden na de dag waarop de depotregering van neerlegging de kennisgeving heeft ontvangen of, indien het Verdrag alsdan nog niet in werking is getreden, te rekenen van die inwerkingtreding van het Verdrag.

3. Iedere Verdragsluitende Partij die een verklaring heeft gegeven overeenkomstig het eerste lid van dit artikel, kan het Verdrag voor het betrokken gebied of een gedeelte ervan opzeggen op de wijze bepaald in artikel 12.

### *Artikel XIV*

1. Indien een Staat is samengesteld uit twee of meer gebiedeenheden waarin ten aanzien van de vorm van de testamenten verschillende rechtsstelsels gelden, kan hij bij de ondertekening, bekrachtiging of toetreding verklaren dat dit Verdrag toepasselijk is op al die gebiedseenheden of slechts op een of op verscheidene ervan, en kan hij die verklaring wijzigen door op enig ander tijdstip een andere verklaring te geven.

2. Deze verklaringen worden meegedeeld aan de depotregering onder uitdrukkelijke vermelding van de gebiedseenheden waarop het Verdrag toepasselijk is.

### *Artikel XV*

Indien een Verdragsluitende Partij is samengesteld uit twee of meer gebiedseenheden waarin ten aanzien van de vorm van de testamenten verschillende rechtsstelsels gelden, worden de verwijzingen naar de interne wet van de plaats waar het testament is opgemaakt, of naar de wet krachtens welke de aanwijzing is geschied van de persoon die bevoegd is om inzake internationale testamenten op te treden, uitgelegd overeenkomstig het grondwettelijk stelsel van de betrokken Partij.

*Artikel XVI*

1. Het origineel van dit Verdrag, in de Engelse, Franse, Russische en Spaanse taal, iedere tekst zijnde gelijkelijk authentiek, wordt neergelegd bij de Regering van de Verenigde Staten van Amerika, die een gewaarmerkt afschrift toezendt aan iedere ondertekenende en toetredende Staat en aan het Internationaal Instituut voor de eenmaking van het privaatrecht.

2. De depotregering geeft aan de ondertekenende en toetredende Staten en aan het Internationaal Instituut voor de eenmaking van het privaatrecht kennis van :

- a) iedere ondertekening;
- b) de neerlegging van iedere akte van bekrachtiging of van toetreding;
- c) iedere datum van inwerkingtreding van dit Verdrag, naar luid van artikel 11;
- d) iedere mededeling ontvangen ingevolge artikel 1, vierde lid, van dit Verdrag;
- e) iedere kennisgeving ontvangen ingevolge artikel 2, tweede lid;
- f) iedere verklaring ontvangen ingevolge artikel 13, tweede lid, en de datum vanaf welke de verklaring gevolg heeft;
- g) iedere opzegging ontvangen ingevolge artikel 12, eerste lid, of artikel 13, derde lid, en de datum vanaf welke de opzegging gevolg heeft;
- h) iedere verklaring ontvangen ingevolge artikel 14, tweede lid, en de datum vanaf welke de verklaring gevolg heeft.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Washington op 26 oktober 1973.

## BIJLAGE

EENVORMIGE WET NOPENS DE VORM  
VAN EEN INTERNATIONAAL TESTAMENT

*Artikel 1*

1. Een testament is wat de vorm betreft rechtsgeldig, ongeacht de plaats waar het is opgemaakt, de ligging van de goederen, de nationaliteit, de woonplaats of de verblijfplaats van de erflater, indien het is opgemaakt in de vorm van het internationaal testament, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 2 tot 5 hierna.

2. De nietigheid van het testament als internationaal testament, laat zijn eventuele geldigheid wat de vorm betreft, als een testament van een andere soort, onverkort.

*Art. 2*

Deze wet vindt geen toepassing op de vorm van testamentsbeschikkingen die in een zelfde akte door twee of meer personen worden gemaakt.

*Artikel 3*

1. Het testament moet schriftelijk worden gemaakt.
2. Het moet niet noodzakelijk door de erflater zelf zijn geschreven.
3. Het mag in om het even welke taal zijn geschreven, met de hand of door enig ander middel.

*Artikel 4*

1. De erflater verklaart in tegenwoordigheid van twee getuigen en van een persoon die bevoegd is om in dezen op te treden, dat het stuk zijn testament is en dat hij de inhoud ervan kent.
2. De erflater is niet verplicht aan de getuigen of aan de bevoegde persoon kennis te geven van de inhoud van het testament.

*Artikel 5*

1. De erflater tekent het testament in tegenwoordigheid van de getuigen en van de bevoegde persoon, of, indien hij het reeds vroeger heeft getekend, erkent en bevestigt zijn handtekening.
2. Indien de erflater niet kan tekenen, geeft hij daarvan aan de bevoegde persoon de oorzaak op en deze vermeldt zulks op het testament. Daarenboven kan de erflater volgens de wet krachtens welke de aanwijzing van de bevoegde persoon is geschied, toegelaten zijn om een ander persoon te vragen in zijn naam te tekenen.
3. De getuigen en de bevoegde persoon brengen dadelijk hun handtekening op het testament aan, in tegenwoordigheid van de erflater.

*Artikel 6*

1. De handtekeningen moeten aan het einde van het testament worden aangebracht.
2. Indien het testament uit verscheidene bladen bestaat, moet ieder blad door de erflater worden getekend, of, indien hij niet kan tekenen, door de persoon die in zijn naam tekent, of indien er geen is, door de bevoegde persoon. Bovendien moet elk blad worden genummerd.

*Artikel 7*

1. De datum van het testament is die van de ondertekening door de bevoegde persoon.
2. Deze datum moet door de bevoegde persoon aan het einde van het testament worden aangebracht.

*Artikel 8*

Indien de bewaring van de testamenten niet onderworpen is aan een dwingend voorschrift, vraagt de bevoegde persoon aan de erflater of hij een verklaring wil afleggen met betrekking tot de bewaring van zijn testament. In dat geval wordt op uitdrukkelijk verzoek van de erflater, in de verklaring waarvan sprake is in artikel 9, de plaats vermeld waar hij voornemens is zijn testament te bewaren.

*Artikel 9*

De bevoegde persoon hecht aan het testament een verklaring die in overeenstemming is met de bepalingen van artikel 10, waaruit blijkt dat aan de vereisten van deze wet is voldaan.

*Artikel 10*

De door de bevoegde persoon opgemaakte verklaring wordt gesteld in de vorm hierna, of in een gelijkwaardige vorm :

**VERKLARING**  
(overeenkomst van 26 oktober 1973)

1. Ik ondergetekende .....  
(naam, adres en hoedanigheid),  
aan wie bevoegdheid is verleend om inzake internationale testamenten op te treden,
2. Bevestig dat op .....  
(datum) te ..... (plaats)
3. (erflater) .....  
(naam, adres, geboortedatum en -plaats)  
in mijn tegenwoordigheid en in die van de getuigen
4. a) .....  
(naam, adres, geboortedatum en -plaats)  
b) .....  
(naam, adres, geboortedatum en -plaats)  
heeft verklaard dat het hieraan gehechte document zijn testament is en dat hij de inhoud ervan kent.
5. Ik bevestig bovendien dat : .....
6. a) de erflater in mijn tegenwoordigheid en in die van de getuigen :
  1. het testament heeft getekend of zijn reeds aangebrachte handtekening heeft erkend en bevestigd;
  2. verklaard heeft zijn testament niet zelf te kunnen tekenen, om volgende oorzaak :  
.....  
— ik heb zulks op het testament vermeld

- de handtekening is aangebracht door (1) .....  
(naam, adres)
7. b) dat de getuigen en ik zelf het testament hebben getekend.
  8. c) Elk blad van het testament is getekend door .....  
en genummerd.
  9. d) Ik heb de identiteit van de erflater en van de hierboven genoemde  
getuigen nagegaan;
  10. e) De getuigen voldoen aan de vereisten van de wet krachtens welke ik  
optreed.
  11. f) De erflater wenst met betrekking tot de bewaring van zijn testament  
de hierna volgende verklaring af te leggen (1)  
.....  
.....
  12. PLAATS .....
  13. DATUM .....
  14. HANDTEKENING en, in voorkomend geval, ZEGEL.

#### *Artikel 11*

De bevoegde persoon houdt een exemplaar van de verklaring en overhandigt een ander aan de erflater.

#### *Artikel 12*

Tot het tegendeel bewezen is wordt de verklaring van de bevoegde persoon aanvaard als een voldoende bewijs van de formele geldigheid van de akte, als testament in de zin van deze wet.

#### *Artikel 13*

Het ontbreken of de onregelmatigheid van een verklaring doet geen afbreuk aan de formele geldigheid van een testament dat in overeenstemming met deze wet is opgemaakt.

#### *Artikel 14*

Het internationaal testament is onderworpen aan de gewone regels van de herroeping van testamenten.

---

(1) In voorkomend geval aanvullen.

*Artikel 15*

Bij de uitlegging en de toepassing van de bepalingen van deze wet wordt rekening gehouden met de internationale oorsprong ervan en met de noodzakelijkheid van eenvormige uitlegging.